

Ing. Vladimír Šretr – daňový poradce

Změna výpočtu ukazatele „čistý obrat“ v r. 2024

S blížícím se termínem účetní závěrky za rok 2024 upozorňujeme na zásadní metodickou změnu ve výpočtu ukazatele „čistý obrat“, jehož hodnota se uvádí jak v ročních účetních výkazech, tak i v daňovém přiznání k DPPO.

Pojem „čistý obrat“ je definován v ustanovení § 1d odst. 2 zákona 563/1991 Sb. o účetnictví.

Pro účetní období do 31.12.2023 platilo, že čistým obratem se rozuměla celková výše výnosů snížená o poskytnuté slevy, dělená počtem započatých měsíců trvání účetního období, a vynásobená 12. Hodnota čistého obratu se tak přepočítávala vždy na dobu 12ti měsíců bez ohledu na dobu trvání účetního období.

S účinností od 1.1.2024 byla provedena novelou zákona o účetnictví zásadní změna v definici pojmu „čistý obrat“ zákonem 349/2023 Sb. Počínaje rokem 2024 se čistým obratem pro účely účetnictví rozumí výše výnosů z prodeje výrobků a zboží a z poskytování služeb za účetní období.

Ročním úhrnem čistého obratu se pak rozumí čistý obrat dělený počtem započatých měsíců, po které trvalo účetní období, a vynásobený 12.

Uvedená změna tedy znamená, že od účetního období započatého od roku 2024 se do hodnoty čistého obratu započítávají pouze výnosy účtované v účtové skupině 60 (obvykle účty 601, 602 a 604).

Do hodnoty čistého obratu již nebudou ve většině případů zahrnovány výnosy účtované v účtových skupinách 64 - Jiné provozní výnosy a 66 – Finanční výnosy.

Ve výpočtu roční hodnoty čistého obratu ve srovnání s předchozím rokem 2023 ke změně nedochází.

Nový výpočet čistého obratu však nemusí být jak jednoduchý, jak by se mohlo na první pohled zdát, tedy prostým součtem výnosů účtovaných na účtech účtové skupiny 60. Podle nového znění § 35 vyhlášky 500/2002 Sb. (prováděcí vyhláška k zákonu o účetnictví) platí, že do hodnoty čistého obratu se zahrnují výnosy, na kterých je založen obchodní model účetní jednotky – musí být přihlíženo k odvětví a trhu, na kterém účetní jednotka působí a dále musí být přihlíženo k podstatě činnosti účetní jednotky pro její zákazníky.

Na základě uvedeného ustanovení § 35 vyhlášky 500/2002 Sb. tak může dojít v závislosti na obchodním modelu dané účetní jednotky k vyloučení zejména účtů účtových skupin 64 a 66, nebo pouze jejich částí, z čistého obratu a obrat účetní jednotky se tak ve srovnání s předchozím obdobím sníží.

Podle důvodové zprávy k novele vyhlášky, která uvádí příklady výnosů vykazovaných mimo řádky tržeb, které ale patří do čistého obratu, budou do hodnoty čistého obratu také patřit například:

- výnosy z transakcí s cizí měnou v případě směnárén,
- výnosy z transakcí s pohledávkami u faktoringových společností,

- výnosy z poskytnutých zápůjček u poskytovatelů zápůjček,
- výnosy z klíčových dotací spjatých s běžnou činností účetních jednotek podnikajících v zemědělství,
- výnosy z prodeje předmětů nájmu u leasingových společností.

Z přechodných ustanovení novely zákona o účetnictví platné od 1.1.2024 pak dále vyplývá, že hodnota čistého obratu vypočtená za předchozí období roku 2023 i předchozí roky, se nebude přepočítávat dle nového znění definice čistého obratu, platné od roku 2024.

Hodnota čistého obratu za rok 2024 tak bude nesrovnatelná s hodnotami čistého obratu z roku 2023 nebo předchozích let.

Vzhledem k výše uvedenému rozdílnému způsobu stanovení hodnoty čistého obratu v letech 2023 a 2024 pak vydalo MFČR doporučení, podle kterého se čistý obrat za minulé účetní období ve Výkazu zisku a ztráty v účetní závěrce sestavené za rok 2024 nebude uvádět.

Uvedené doporučení vychází z ustanovení § 4 odst. 7 vyhlášky 500/2002 Sb., podle kterého se nemusí v účetních výkazech uvádět údaje, u kterých by náklady na získání údaje za minulé období byly neúměrné jejich významu.

Uvedené doporučení MFČR převzala také Komora auditorů ČR.

Závěrem ještě upozornujeme, že novelou zákona o účetnictví, platnou od r. 2024, byla uzákoněna novým ustanovením § 35m zákona o účetnictví také povinnost zpracování Zprávy o daních z příjmu.

Zpracování této zprávy o daních z příjmu se však týká jen účetních jednotek, které jsou obchodní společnostmi a mají zahraniční pobočku nebo zahraniční stálou provozovnu, a tato účetní jednotka jako celek dosáhla hodnoty čistého obratu 19 000 000 000,- Kč.

Ing. Vladimír Šretr – daňový poradce

V Ústí nad Labem dne 29.10.2024